

گزارش نخستین روز همایش دوسالانه ادبیات کودک و مطالعات کودکی با عنوان "ادبیات کودک و دیگری" (۹۷/۸/۲)

قسمت هفتم:

(سخنرانی اصلی پنل سوم همایش در روز نخست)

محسن هجری: "باید با بازخوانی فلسفی برخی مباحث، پایه‌ای برای دیگرخواهی ساخت"

محسن هجری، نویسنده ادبیات کودک و نوجوان، بایان این که "دیگر خواهی یک امر آرمانی است" گفت غریزه مبتنی بر منفعت‌طلبی است، اما دیگر خواهی امری اخلاقی است که به خودی خود اتفاق نمی‌افتد و این آرمان دچار حسیض شده است.

این پژوهشگر با اشاره به تأثیر تحولات سیاسی از جمله فروپاشی بلوک شرق گفت این فروپاشی یک بازتاب روانی داشت و آن ناشی از خلأیی بود که به وجود آمده بود و روی کار نویسندگان اثر گذاشت.

به گفته این پژوهشگر این یک زمینه (context) بود که در خلق اثر، یعنی متن (text) نویسنده تأثیرگذار بود، که رابطه‌ای اجتناب‌ناپذیر است.

هجری در ادامه با اشاره به برخی آثار شاخص ادبیات کودک و نوجوان مانند ماهی سیاه کوچولو، شازده کوچولو و جانانان مرغ دریایی و تحلیل مقوله دیگری در این آثار گفت در این آثار شاهد یک آرمان و دیگر خواهی بودیم؛ ولی امروز این تصور وجود دارد که آن نگاه و تلاش‌ها هدررفته است.

این نویسنده با اشاره به این که امروزه، دیگری به عنوان کسی مطرح می‌شود که حق و حقوق «من» را ضایع می‌کند، افزود در این همایش باید به این سؤال پاسخ داده شود که چرا باید قلبمان برای دیگری بتپد؟ بحث ما برسر مخاطبی است که اولویت او خواسته‌ها و تأمین نیازهای خودش است و دیگری برایش اهمیت زیادی ندارد و در اولویت نیست. وقتی آرمان دیگرخواهی دچار فروپاشی شده،

ما با مخاطبی روبه‌رو شده‌ایم که مانند نویسنده دچار سردرگمی است. به همین دلیل، نویسنده برای بیان برخی مفاهیم مجبور است به دنیای فانتزی و خیال پناه ببرد، تا مخاطب اثر را پس نزند.

این پژوهشگر افزود زمانی دکارت با این گزاره که می‌اندیشم پس هستم، من اندیشنده را اثبات می‌کرد؛ اما اگزیستانسیالیست‌ها و کسی مثل پاستیرس این نکته را مطرح کرد که من جز با دیگری قابل‌تعریف نیست. باید با بازخوانی فلسفی این‌گونه مباحث، پایه‌ای برای طرح دیگر خواهی ساخت.